Ministerie van Defensie

T.a.v. Commissie AWACS Limburg

Directoraat-Generaal Beleid
Afdeling Leefomgeving

Locatie
Den Haag - Plein-Kalvermarktc.
Kalvermarkt 32
's-Gravenhage

Postadres
Kalvermarkt 38
2511 CB 'S-GRAVENHAGE
MPC 58B

Onze referentie
MINDEF20260051498

www.defensie.nl

Bij beantwoording, datum, onze referentie en onderwerp vermelden.

Datum 4 september 2026
Betreft Besluit beperkingengebied vliegbasis Geilenkirchen

Geachte voorzitter en leden van de Commissie AWACS Limburg,

Met deze brief informeer ik u over de voorziene planning en benodigde stappen naar een Besluit beperkingengebied voor vliegbasis Geilenkirchen.

Besluit beperkingengebied
Een Besluit beperkingengebied regelt de ruimtelijke ordening in de omgeving van een luchthaven. Een beperkingengebied heeft als doel om de veiligheid van omwonenden en van het vliegverkeer te waarborgen. Het besluit bepaalt de ligging van het beperkingengebied en beschrijft de regels voor de bestemming en het gebruik van de grond binnen het beperkingengebied, zoals bepalingen over maximale bouwhoogten. Een Besluit beperkingengebied regelt niet het gebruik van een luchthaven – bijvoorbeeld hoeveel en op welke tijdstippen gevlogen mag worden.[1]

Het huidige beperkingengebied van vliegbasis Geilenkirchen is vastgesteld op grond van de Wet geluidhinder en heeft uitvoering in het zogenoemde Besluit zonering buitenlands luchtvaartterrein Zuid-Limburg (Stb. 1995, 38). Het zoneringsbesluit uit 1994 regelt de geluidscontour rondom vliegbasis Geilenkirchen en geeft de grondslag voor de Commissie AWACS Limburg (CAL).

Een nieuw besluit beperkingengebied is nodig om de regels rondom vliegbasis Geilenkirchen beter te laten passen bij het daadwerkelijke gebruik van de militaire luchthaven. Op die manier worden zowel omwonenden als het vliegverkeer beter beschermd. Sinds 20 mei 2026 is het ministerie van Defensie bevoegd gezag voor het opstellen en invoeren van een besluit beperkingengebied voor buitenlandse militaire luchthavens. Dit gebeurt in nauwe afstemming met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het zoneringsbesluit uit 1994 blijft van kracht totdat het nieuwe

[1] De gebruiksruimte van een luchthaven wordt normaliter vastgelegd in een luchthavenbesluit. Omdat vliegbasis Geilenkirchen een buitenlandse luchthaven is, wordt de gebruiksruimte van deze vliegbasis bepaald door de Duitse overheid.

Directoraat-Generaal Beleid
Afdeling Leefomgeving

Datum
4 september 2026

Onze referentie
MINDEF20260051498

Besluit beperkingengebied is vastgesteld.

Vervolg

De route naar een Besluit beperkingengebied voor vliegbasis Geilenkirchen neemt enkele jaren in beslag. Het proces bestaat uit onderzoek naar milieueffecten (zoals geluid) en vliegveiligheid, de overgang van geluidsmaat Ke naar L_{den}, en de juridische verankering van het beperkingengebied. Het duurt naar verwachting tot 2030 voordat een Besluit beperkingengebied voor vliegbasis Geilenkirchen van kracht is.

Onderzoek

Het opstellen van een nieuw beperkingengebied is technisch complex en moet zorgvuldig gebeuren. Om tot het Besluit te komen doet het Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR) onderzoek naar mogelijke varianten van een nieuw beperkingengebied. Dat onderzoek baseert zich op milieueffecten van het gebruik van vliegbasis Geilenkirchen, zoals geluid.

Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanstaande vervanging van de AWACS-vliegtuigen. De huidige AWACS-vloot wordt uiterlijk 2035 vervangen door tien Canadese Bombardier-toestellen, uitgerust met het Zweedse GlobalEye-systeem. Bestaande inzichten in het geluid en gebruik van deze vliegtuigen worden zoveel mogelijk meegenomen in het onderzoek naar een nieuw beperkingengebied voor vliegbasis Geilenkirchen. De Bombardier is kleiner en stiller dan de Boeing E-3A die op dit moment vanaf vliegbasis Geilenkirchen opereert.[2]

Overgang van geluidsmaat Ke naar L_{den}

Tot nu toe berekent Defensie de geluidbelasting rond militaire luchthavens met de geluidsmaat 'Kosteneenheden' (Ke). Deze geluidsmaat wordt gebruikt om de begrenzing van een beperkingengebied te berekenen. Defensie heeft het voornemen om Ke te vervangen door een andere geluidsmaat: L_{den} (*Level Day Evening Night*). L_{den} is de Europese standaard voor het bepalen van geluidbelasting van vliegverkeer en wordt al gebruikt voor alle burgerluchthavens in Nederland. Bovendien sluit de geluidsmaat L_{den} beter aan bij de werkelijke hinder die omwonenden ervaren als gevolg van vliegverkeer.[3]

De overgang van Ke naar L_{den} houdt in dat de geluidbelasting rond militaire luchthavens voortaan in L_{den} wordt uitgedrukt. Hiervoor is een nieuw rekenvoorschrift nodig. Vervolgens wordt daarmee de maximaal toegestane geluidbelasting (geluidruimte) rond militaire luchthavens berekend. Ook het nieuwe beperkingengebied van vliegbasis Geilenkirchen wordt op basis van geluidsmaat L_{den} bepaald. Defensie blijft de CAL en COVM's informeren over de overgang van Ke naar L_{den}.

[2] De CAL is op 7 juli 2026 geïnformeerd over de vervanging van de AWACS-vliegtuigen.
[3] De geluidsmaat L_{den} houdt rekening met de tijdsduur van het geluid, het tijdstip (dag, avond en nacht) en het aantal vluchten.

Directoraat-Generaal Beleid
Afdeling Leefomgeving

Datum
4 september 2026

Onze referentie
MINDEF20260051498

Juridische verankering
Tot slot schrijft Defensie een ontwerp-Besluit beperkingengebied voor vliegbasis Geilenkirchen. Deze voorbereiding verloopt volgens een vaste procedure en bepalingen uit de Wet luchtvaart. Zo wordt het ontwerpbesluit ter inzage gelegd en kan iedereen een zienswijze indienen. Tevens wordt de Afdeling advisering van de Raad van State gevraagd advies uit te brengen over het ontwerp-Besluit beperkingengebied.

Grondslag van de CAL
De CAL is momenteel verankerd in het Besluit zonering buitenlands luchtvaartterrein Zuid-Limburg (1994). Met de inwerkingtreding van het Besluit beperkingengebied dient Defensie een nieuw instellingsbesluit vast te stellen. Het instellingsbesluit regelt zaken als het doel en de samenstelling van de CAL.

Een nieuw instellingsbesluit biedt de mogelijkheid om het regelgevend kader van de CAL te actualiseren. Hoewel Defensie het instellingsbesluit schrijft, wordt de CAL hier nauw bij betrokken. Daarbij wordt rekening gehouden met relevante aanbevelingen uit de evaluatie van de CAL en herziene instellingsbesluiten van de Commissies Overleg & Voorlichting Milieu (COVM).[4]

In de tussentijd blijft de CAL in haar huidige vorm bestaan. De CAL kan onderwijl besluiten om veranderingen door te voeren door haar Reglement van Orde aan te passen. Het reglement beschrijft de manier waarop de CAL werkt, zoals vergaderfrequenties en stemprocedures.

Tot slot
De voorbereiding van een nieuw Besluit beperkingengebied voor vliegbasis Geilenkirchen kost tijd en is technisch complex. Ik begrijp dat het proces tot vragen over uw leefomgeving leidt. Defensie blijft de CAL proactief informeren over de voorbereiding van dit besluit en de wijze waarop burgers, bedrijven en medeoverheden inspraak kunnen leveren.

Hoogachtend,

Hoofd Afdeling Leefomgeving

Kolonel J. van der Leij EMSD

[4] Vertegenwoordigers van de CAL hebben via een landelijke klankbordgroep reeds bijgedragen aan de herziening van deze instellingsbesluiten.